

فهرست عناوین و چکیده مقالات

مجله پژوهش‌های حقوقی

علمی - ترویجی

سال دوم - شماره ۳

بهار - تابستان ۱۳۸۲

ترتیب انتشار: دوفصلنامه

زمینه فعالیت: علوم انسانی (حقوق)

شمار صفحات: ۲۸۸

شماره ثبت بین المللی مجله: ۱۶۸۲-۹۲۲۰

صاحب امتیاز: مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های حقوقی شهردانش

مدیر مسئول: دکتر وحید اشتیاق

سرمدبیر: دکتر سیدقاسم زمانی

نشانی دفتر مجله: تهران، خیابان سنائی، خیابان نهم، کوچه گیلان، پلاک ۱۱، کد پستی

۱۵۸۵۷۴۳۱۱۱

صندوق پستی: ۱۵۸۷۵/۴۵۳۹ تلفن: ۴-۸۸۱۱۵۸۱ شماره: ۸۸۱۱۵۸۰

<http://www.sdil.org> email: info@sdil.org

مقالات

صلاحیت فراسرزمینی دادگاه های ایران نسبت به جرائم مأموران و

مستخدمان دولت / دکتر علی خالقی

چکیده: دادگاه های ایران به طور استثنائی صلاحیت رسیدگی به جرائم ارتكابی توسط مأموران و مستخدمان دولت در خارج از کشور را دارند. این صلاحیت بر مبنای اصل صلاحیت شخصی استوار گشته و اعمال آن در برخی موارد مستلزم رعایت اصل مجرمیت متقابل یا مضاعف است. مقاله حاضر با تشریح شرایط اعمال صلاحیت قضائی ایران، به بررسی مبنا و ضرورت آن می پردازد.

کلید واژه ها: مأموران و مستخدمان دولت، مأمورین سیاسی، مأمورین کنسولی، مأمورین فرهنگی، مصونیت، صلاحیت

تأملی بر دعاوی ایران در دیوان دادگستری بین المللی / دکتر

سیدجمال سیفی

چکیده: طی حیات قضائی دیوان دادگستری بین المللی، دولت ایران دو بار به عنوان خواننده طرف دعاوی دولت های انگلستان و امریکا در دیوان قرار گرفته و در دو پرونده به اقامه دعوی علیه امریکا مبادرت ورزیده است. زاویه نگاه ایران به دیوان دادگستری بین المللی در این دعاوی قابل تأمل و بررسی می باشد.

کلید واژه ها: دیوان دادگستری بین المللی، حقوق بین الملل، ایران، حل مسالمت آمیز اختلافات، رسیدگی قضائی.

چالش‌های مسؤولیت کیفری دولت از منظر کمیسیون حقوق بین

الملل / محسن عبداللهی

چکیده: کمیسیون حقوق بین الملل سازمان ملل متحد با مطرح ساختن موضوع «جرم بین المللی دولت» در پیش نویس کنوانسیون مسؤولیت دولت‌ها در سال ۱۹۷۶، مدعی آن شد که جامعه بین المللی به سلسله مراتبی استوار میان تعهدات بین المللی و به تبع آن تمایزی آشکار میان نظام‌های مسؤولیت مدنی و کیفری دولت‌ها در حقوق بین الملل دست یافته است. تحولات بعدی و در نهایت حذف ایده اخیر از طرح پیش نویس کمیسیون در سال ۲۰۰۰ حکایت از آن دارد که تا تثبیت نظام مسؤولیت کیفری دولت‌ها در حقوق بین الملل راه نسبتاً درازی در پیش روست.

کلید واژه‌ها: مسؤولیت کیفری، مسؤولیت بین المللی، حقوق بین الملل، کمیسیون حقوق بین الملل، جرم بین المللی، جنایت بین المللی.

تعیین مرجع رسیدگی به دعاوی تجارت الکترونیک / مایکل چیسیک،

ترجمه گروه پژوهشی حقوق خصوصی مؤسسه شهردانش

چکیده: فنآوری نوین اطلاعات، شیوه‌های اعلام اراده به عنوان مبنای اعمال حقوقی را متحول نموده است. علاوه بر این تجارت بین المللی کالا و خدمات را آن چنان سرعت بخشیده و تسهیل نموده که در سطح ملی و بین المللی اقدامات مختلفی را در قانونمندی این پدیده دامن زده است. تعیین مرجع رسیدگی به دعاوی تجارت الکترونیک یکی از ابعاد مهم این قضیه می باشد که در این مختصر به ویژه در قالب نظام حقوقی انگلستان مورد توجه قرار گرفته است.

کلید واژه ها: تجارت الکترونیک ، تابعیت ، قرارداد، صلاحیت ، اقامتگاه ،
کنوانسیون

عمل حقوقی از دیدگاه یک حقوقدان بین المللی / ژان پل ژاکه ،

ترجمه و تحقیق : دکتر ناصرعلی منصوریان

چکیده : عمل حقوقی به معنای عملی که موجب حقوق و تکالیفی می گردد از جمله مفاهیم اساسی در همه رشته های حقوق است . در حقوق بین الملل ، این مفهوم پیچیدگی بیشتری پیدا می کند چرا که تقریباً همه فعالیت های سازمان های بین المللی را در بر می گیرد و بیان اراده دولت ها در عرصه روابط بین المللی به شمار می رود. از دیدگاه یک حقوقدان بین المللی ، با توجه به قواعد و ضوابط لازم الرعایه حقوق بین الملل همچون قاعده آمره ، اصل حسن نیت و نظریه استاپل ، اعلامیه های یک جانبه دولت ها، و ملحق شدن آنها به معاهدات دوجانبه یا چندجانبه بین المللی ، و نیز قطعنامه ها و تصمیمات سازمان های بین المللی از جمله مصادیق عمل حقوقی بوده ، دولت ها و سازمان های بین المللی را متعهد و مأخوذ می سازند.

کلید واژه ها: حقوق بین الملل ، حقوق معاهدات ، دولت ، سازمان های بین
المللی ، عمل حقوقی

موضوع ویژه : حمایت حقوقی از کپی رایت

رابطه آثار فکری با پدیدآورندگان از دیدگاه حقوق اسلامی / دکتر

محسن اسماعیلی

چکیده : حمایت از پدیدآورندگان آثار ادبی ، هنری ، صنعتی یا تجاری در زمان ما به یک ضرورت تبدیل شده و مورد اتفاق نظر در نظام های حقوقی است . با این همه ماهیت حقوقی رابطه پدیدآورندگان و آثارشان همچنان مورد بحث است . برخی این رابطه را از مقوله «حق» شمرده اند و برخی دیگر از مقوله «ملک» . گروه دیگری نیز به پیدایش ماهیت سوم تمایل دارند. با توجه به نتایج علمی و آثار عملی این اختلاف نظرها، مقاله حاضر پس از مروری کوتاه بر مفاهیم و اصطلاحات مربوط ، دلایل هر گروه را مورد بررسی قرار داده و به این نتیجه می رسد که اطلاق صفت ملکیت بر حقوق معنوی در ایران با هیچ مانعی روبه رو نیست . در سایر نظام های حقوقی نیز چاره هایی برای گرایش به این نظریه پیشنهاد شده است .

کلید واژه ها: مالکیت های معنوی (فکری) ، حق ، حکم ، ملک

کپی رایت و حقوق مرتبط در موافقت نامه راجع به جنبه های تجاری

حقوق مالکیت معنوی (TRIPS) / مریم آموزگار

چکیده : رشد و گسترش ابعاد تجاری حقوق مالکیت معنوی که به ویژه متأثر از تکنولوژی های نوین ارتباطات و اطلاعات بود باعث شد که این موضوع در اساسنامه سازمان جهانی تجارت از جایگاهی مهم و برجسته برخوردار شود و موافقت نامه مستقلی به این موضوع اختصاص یابد. نیم نگاهی به موافقت نامه

راجع به جنبه های تجاری حقوق مالکیت معنوی نشان می دهد که چگونه جامعه جهانی در پی قانونمندی و حمایت از حقوق مالکیت معنوی برآمده است .
کلید واژه ها: کپی رایت ، مالکیت معنوی ، سازمان تجارت جهانی ، تجارت ، حقوق بین الملل

تأثیر فناوری دیجیتال بر کپی رایت / گیلیان دیویس ، ترجمه گروه پژوهشی حقوق عمومی و بین الملل مؤسسه شهردانش

چکیده : یکی از چالش های کپی رایت تحولات و پیشرفت هایی است که در حوزه سیستم های ارتباطاتی و اطلاعاتی حادث گشته است . اینترنت این امکان را فراهم ساخته است که صدا، تصویر و متن به سهولت بر روی شبکه جهانی قرار گیرد. نباید فراموش کرد که به موازات تسهیل اطلاعات ، امکان تعرض به حقوق مالکیت معنوی دیگران از طریق اینترنت نیز افزایش یافته و مراجع ملی و بین المللی را به واکنش در این مورد واداشته است .

کلید واژه ها: کپی رایت ، اینترنت ، تکثیر، کنوانسیون ، سازمان جهانی تجارت ، مالکیت

استثنای مهم حق مؤلف : «استفاده منصفانه» از اثر دیگری / عباس ایمانی

چکیده : حرمت حق مؤلف نباید باعث این توهم شود که منافع و مصالح عمومی جامعه در تقابل با مالکیت خصوصی مغفول مانده است . قوانین بسیاری از کشورها با محفوظ شمردن حق استثنائی استفاده منصفانه از اثر دیگری تلاش کرده اند که موازنه ای معقول میان جنبه های عمومی و خصوصی حق مؤلف ایجاد نمایند.

کلید واژه ها: حق مؤلف ، کامن لا، ایران ، امریکا، استفاده منصفانه

حمایت کیفری از مالکیت ادبی و هنری در حقوق فرانسه / ویلفرید ژان

دیدیه ، ترجمه و تحقیق : گروه پژوهشی حقوق جزا و جرم شناسی مؤسسه
شهردانش

چکیده : متن حاضر به طور خلاصه به بیان ارکان تشکیل دهنده و مجازات جرم
تقلید در آثار ادبی و هنری پرداخته ، حمایت گسترده از پدیدآورنده این آثار در
حقوق فرانسه را نشان می دهد.

کلید واژه ها: تقلید، مالکیت ادبی ، مالکیت هنری ، جرم ، مجازات ، فرانسه .

صلاحیت بین المللی و شناسایی و اجرای احکام خارجی در دعاوی

مالکیت های فکری / ام. جی. تی. درینسن ، ترجمه باقر انصاری

چکیده : بسیاری از قراردادهای و شبه جرم های راجع به حقوق مالکیت های
فکری به لحاظ دخالت عنصری خارجی جنبه ای فراملی دارند. در دعاوی ناشی
از قراردادهای و شبه جرم های این چنینی از یک سو تشخیص مرجع یا مراجع
صالح رسیدگی به دعوی امری پیچیده و فنی است و از سوی دیگر شناسایی و
اجرای آرای صادره در مراجع ملی که عموماً متفاوت از مرجع صادرکننده رأی
می باشند مشکلات زیادی را دامن زده است . اینکه کنوانسیون های بین المللی
چگونه موفق گشته اند با هماهنگ ساختن نظام های ملی حقوق مالکیت های
فکری را پشتوانه ای مناسب و مؤثر بخشند محور بحث این مقاله است .

کلید واژه ها: صلاحیت ، شناسایی ، اجرا، مالکیت فکری ، کنوانسیون بین

المللی ، نظم عمومی ، قرارداد، شبه جرم ، داوری

نقد و معرفی

پلیس اروپا (یوروپل) / دکتر علی خالقی

اشاره: پانزده کشور اروپایی که دارای اهداف و منافع مشترک هستند و تمایل دارند که با همکاری نزدیک با یکدیگر روابط خود را در زمینه امور اقتصادی و سیاسی گسترش دهند در چارچوب سازمانی منطقه‌ای به نام اتحادیه اروپا فعالیت می‌کنند که امروزه به قطب سیاسی - اقتصادی مهمی در صحنه روابط بین‌المللی مبدل گشته است. اعضای این اتحادیه که عبارتند از فرانسه، آلمان، ایتالیا، لوکزامبورگ، بلژیک، اسپانیا، اتریش، دانمارک، پرتغال، یونان، سوئد، هلند، ایرلند، انگلیس و فنلاند، براساس اعتماد متقابل نسبت به یکدیگر، اقدام به توسعه همکاری‌های خود در زمینه‌های قضائی، پلیسی و استرداد مجرمین نیز نموده‌اند و در این راستا توافق‌نامه‌هایی میان خود به امضا رسانده‌اند که نظایر آن معمولاً در روابط این کشورها با دول غیرعضو دیده نمی‌شود...

کنوانسیون سازمان بهداشت جهانی در مورد کنترل دخانیات (۲۰۰۳) /

دکتر سیدقاسم زمانی

اشاره: استعمال دخانیات یکی از معضلاتی است که جامعه بشری را سخت نگران کرده است. در جهان امروز مصرف دخانیات یکی از مهمترین علل مرگ‌های قابل پیشگیری تلقی می‌شود. شاید هیچ کالای مصرفی را نتوان برای سلامتی بشر تا این حد مضر محسوب کرد به طوری که هر سال حدود ۴/۹۰۰/۰۰۰ نفر در اثر مصرف دخانیات جان می‌بازند. دبیرکل سازمان بهداشت

جهانی در فوریه ۲۰۰۳ با اشاره به این واقعیت تلخ، ابراز داشت که در کنار ایدز، استعمال دخانیات مهمترین علت رو به رشد مرگ و میر در جهان است و در دهه ۲۰۲۰ عامل اصلی مرگ های زود هنگام بشمار خواهد رفت. به زعم وی، اگر برای مقابله با گسترش مصرف دخانیات تمهیدی اندیشیده نشود در اوایل دهه ۲۰۲۰ آمار مرگ و میر ناشی از مصرف سیگار هر سال دو برابر خواهد شد...